

Силабус навчальної дисципліни

**«ЕКСПЕРТИЗА ПРЕДМЕТІВ І АТРИБУТІВ:
НУМІЗМАТИКА, БОНІСТИКА»**

Спеціальність: 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти	Перший (Бакалавр) рівень вищої освіти
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	<u>обов'язкова</u>
Курс Семестр	3 курс 5 семестр
Семестровий контроль	5 семестр – залік
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	Загальна кількість годин – 150 годин Кредитів ЄКТС – 5 Аудиторні години (лекційні – 32 год., практичні – 32 год.) Самостійна робота студентів 86 год.
Мова викладання	Українська Частково: Англійська (роз'яснення англійської термінології) та Латина (перекладання написів на монетах)
Що буде вивчатися (предмет навчання,)	Мистецтвознавча експертиза культурних цінностей вміщує низку заходів, спрямованих на отримання здебільшого відповідей на такі питання: чи є аналізований предмет автентичним зразком давньої культури або техніки; чи відноситься до сучасних виробів, створених для імітації старовини чи обману колекціонерів, і навіть музеїв, тобто є підробкою. Попит на визначення автентичності предметів антикваріату є значним. Водночас мистецтвознавча експертиза предметів нумізматики та боністики є важливим складником у системі культурних індустрій.
Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)	Мета дисципліни – сформувати в здобувачів знання, уміння та навички проводити успішну мистецтвознавчу експертизу предметів нумізматики та боністики, встановлювати їх автентичність. Завдання: ознайомити з основними етапами виконання експертизи предметів нумізматики та боністики, навчити застосовувати набуті знання в практичній діяльності.
Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)	Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни: – знання основних етапів в історії України, процесів державотворення та найважливіших політичних та економічних подій від античного періоду до сучасності; – знання щодо особливостей обробки металів та паперу, впровадження ступенів захисту; – знання щодо особливостей застосування експертом

	<p>мистецтвознавцем вимірювальної техніки та фіксації результатів вимірювання та достовірну інтерпретацію отриманих результатів вимірювання;</p> <p>– знання щодо основ суміжних галузей знань та наук – археології, металознавства та спеціальних галузей історичної науки – геральдики, фалеристики, сфрагістики тощо;</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна опирається на отриманні знання з «Основи іконографії», «Сфрагістика», «Експертиза предметів і атрибутів фалеристики», «Археологія України», взаємодіє з «Експертиза творів декоративного мистецтва: дерево метал».</p>
<p>Пореквізити (компетентності, отримані після вивчення дисципліни)</p>	<p><u>інтегральна:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов. <p><u>загальні:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. • Здатність генерувати нові ідеї (креативність). • Уміння аргументувати власну позицію. • Спроможність застосовувати інформаційні та комунікаційні технології, сучасне обладнання задля точних фізичних вимірювань, а також інструментів із базового набору мистецтвознавця-експерта, необхідних для проведення нумізматичних досліджень; • Здатність до гнучкого способу мислення, що дає змогу усвідомлювати та вирішувати завдання в галузі нумізматики. <p><u>фахові:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Здатність адаптувати творчу (індивідуальну та колективну) діяльність до вимог і умов споживача ▪ Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності. ▪ Здатність усвідомлювати важливість виконання своєї частини роботи в команді; визначати пріоритети професійної діяльності. ▪ Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно- комунікаційних технологій. ▪ Здатність застосовувати традиційні та альтернативні

	<p>інноваційні технології в процесі експертної діяльності та мистецтвознавчої експертизи.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Здатність сприймати новітні концепції у сфері мистецтвознавчої експертизи та свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими засадами діяльності експерта. ▪ Володіння методами мистецтвознавчого аналізу та експертизи, атрибуції, класифікації мистецьких об'єктів та пам'яток культури. ▪ Здатність знаходити, критично оцінювати, систематизувати, інтерпретувати і використовувати отриману інформацію у мистецтвознавчій діяльності. ▪ Здатність визначати мету та завдання проведення експертизи, чітко класифікувати її об'єкт, виявляти ефективні методи отримання необхідних матеріалів для достовірного висновку; ▪ Уміння здійснювати науковий опис предметів нумізматики, керуючись особливостями та методами спеціальних галузей історичної науки; ▪ Готовність застосовувати вимірювальне обладнання для первинного огляду та дослідження об'єктів експертизи; ▪ Здатність аналізувати отримані показники та надавати їхню грамотну інтерпретацію, вдало оперувати отриманими результатами дослідження для написання чітко сформованого, логічно побудованого й аргументованого експертного висновку.
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<p>Результатом навчання є набуття здобувачем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Грунтовні знання історії грошового обігу України, пов'язаних із цим процесом подій політичної та економічної історії 2.Глибокі знання визначеної сфери дослідження у поєднанні зі знаннями загальної наукової дискусії 3.Володіння техніками, прийомами та методиками мистецтвознавчого аналізу та експертизи, атрибуції монет та паперових грошових знаків 4.Уміння виокремити основні етапи проведення наукового дослідження та експертизи предметів нумізматики та боністики, дотримуватись черговості здійснення поетапного дослідження 5.Володіння методами опрацювання нумізматичної літератури, узагальнення та аналізу наукового матеріалу з дотриманням норм академічної доброчесності, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в інших спеціальних галузях історичної науки. 6.Здатність до особистісно-професійного лідерства та успіху. Спрямованість на розкриття особистісного потенціалу та самореалізацію. Здатність до самоосвіти, самоорганізації, рефлексії, самовдосконалення та продовження професійного розвитку.

<p>Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)</p>	<p>Опитування, тестування, перевірка практичних завдань.</p> <p>Система оцінювання охоплює вхідний, поточний, модульний і підсумковий контроль. Результати навчання здобувачів вищої освіти в Академії оцінюють за шкалою Академії, чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), шкалою ЄКТС («А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»).</p> <p>Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали, отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації, наукової або науково-популярної публікації тощо; бали, отримані за виконання самостійного завдання, участі у практичному занятті (колоквиумі), а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік).</p> <p>Умовою допуску до підсумкової роботи (заліку) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (критично-розрахунковий мінімум). При цьому обов'язковим є успішне складання контрольних робіт, виконання самостійних робіт та участь у практичному занятті (колоквиумі), передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Оцінка здійснюється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за залік за результатами поточного контролю. Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів, обов'язково складають залік.</p> <p>Присутність всіх здобувачів вищої освіти на заліку є обов'язковою.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Автентичність монет часто визначають у суспільній діяльності, зокрема в музейній, митній, правоохоронній і науковій галузях, що потребує високої кваліфікації та новітнього технічного оснащення. На сучасному етапі дослідники вже обізнані з історією грошового обігу, скарбознавства, вивчення типології монет, технологією їхнього виготовлення, що дало змогу здійснювати дослідження складу металу в межах мистецтвознавчої експертизи.</p> <p>Отримані знання використовуються в достатньо широкому спектрі видів професійної діяльності, а саме: написанні висновків державних експертиз культурних цінностей, стануть в нагоді історикам, викладачам та студентам закладів вищої освіти, музейним працівникам, експертам мистецтвознавцям, працівникам митних служб, археологам, краєзнавцям та колекціонерам.</p>

<p>Навчальна логістика</p>	<p>Зміст дисципліни:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія грошового обігу України, актуальні 2. питання сучасної нумізматики. 3. Введення в експертизу предметів нумізматики, 4. сфери її застосування. 5. Науковий опис та ідентифікація предметів 6. нумізматики та боністики. 7. Застосування технічних засобів та сучасних 8. вимірювальних приладів в процесі експертизи. 9. Використання точних методів вимірювання та 10. інтерпретація складу металу. 11. Оцінка вартості об'єкту експертизи, визначення 12. різних видів вартості. 13. Визначення історичної та культурної, художньої, 14. музейної та колекційної цінності. 15. Висновок експерта та супровідні документи до 16. нього. <p>Види занять: Лекції, практичні заняття Методи навчання: опитування, перевірка презентацій, перевірка практичних завдань</p>
<p>Інформаційне забезпечення з фонду та репозитарію НАКККІМ</p>	<p>Рекомендовані джерела: Основні: (Базові)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Будников А. В. К методике определения подлинности российских платиновых монет 1828–1845 гг. : тез.докл. и сообщ. Нумизматические чтения 2011 г. Памяти Алексея Владимировича Фомина (Москва, 21–22 ноября 2011). Москва : Гос. историч. музей, 2011. С. 107–109. 2. Грабовский А. О некоторых критериях подлинности российских монет XVIII в. // Петербургский коллекционер. 2016. № 4 (96). С. 22–27. 3. Денисюк Ж. З. Методичні рекомендації щодо проведення експертизи оціночної вартості музейних предметів / Національний музей історії України. Київ, 2018. 17 с. 4. Індутний В. В. Оцінка пам'яток культури. Київ, 2009. 537 с. 5. Калашникова О. Л. Методика идентификации культурных ценностей в таможенной службе Украины : тези доп. V Міжнар. наук.-практ. конф. Проблеми збереження, консервації, реставрації та експертизи культурних музейних пам'яток (23–27 травня 2005). Київ, 2005. С. 125–128. 6. Кравчук М. Експертиза культурних цінностей у Волинському НДЕКЦ МВС України : наук.зб. Волинський музей: історія і сучасність. Вип. 6. Луцьк, 2019. С. 198–201. 7. Нестеренко П. В. Експертиза предметів і атрибутів: геральдика : навч.посібник. Київ : Мін-во культури і туризму України, 2010. 119 с. 8. Потильчак О. В. Лабораторний практикум з експертизи бон : навч.- метод. посібник. Київ, 2018. 13 с. 9. Потильчак О. В. Лабораторний практикум з нумізматичної експертизи : навч.-метод. посібник. Київ, 2018. 18 с.

	<p>10. Семенов В. Е. Подделки российских монет. Санкт-Петербург : Конрос- Информ, 2012. 128 с.</p> <p>11. Шман С. Ю. Культурологічні аспекти державної експертизи культурних цінностей в сучасній Україні : автореф. дис. ... канд. культурології. Київ, 2013. 20 с.</p> <p>Додаткові інформаційні ресурси (інтернет ресурси):</p> <p>12. http://fox-notes.ru/fn_foto.htm Каталог паперових грошових знаків світу;</p> <p>13. https://zeno.ru/ Електронна база ісламських монет та паперових грошей;</p> <p>14. https://bosporan-kingdom.com/coins_catalog.html Каталог монет Боспорського царства;</p> <p>15. https://www.coinarchives.com/w/ Пошукова система продажів по світовим нумізматичним аукціонам;</p> <p>16. https://www.numisbids.com/ Пошукова система продажів по світовим нумізматичним аукціонам.</p> <p>17. http://www.nbuv.gov.ua/ Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.</p> <p>18. www.nibu.kiev.ua/ Національна історична бібліотека України</p> <p>19. http://library.nakkkim.edu.ua/ електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв</p> <p>20. http://ukrlibrary.com.ua Онлайн-підручники з історії України.</p> <p>21. http://www.history.org.ua Сайт Інституту історії України. Електронна бібліотека з історії.</p> <p>22. http://elib.nplu.org/ електронна бібліотека «Культура України»</p> <p>23. http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека</p> <p>24. http://www.etnolog.org.ua/ Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України</p> <p>25. http://uht.org.ua/ua/ Українське геральдичне товариство.</p> <p>26. http://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/3084</p>
Локація та матеріально-технічне забезпечення	В процесі навчання застосовуються вимірювальні пристрої – штангенциркулі, зубцеміри, лінійки; оптичні прилади – мікроскоп, оптичні лупи; захисні бавовняні рукавички; ювелірні та ручні електронні ваги;
Кафедра	Кафедра мистецтвознавчої експертизи (корп. 18, каб. 203)
Інститут	Практичної культурології та арт-менеджменту
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)	<p>Бойко-Гагарін Андрій Сергійович - доктор історичних наук (2021 р.), старший викладач кафедри мистецтвознавчої експертизи ім. Казимира Малевича, автор більш ніж 200 наукових публікацій у галузі нумізматики, боністики, фалеристики та музезнавства, в тому числі: 3 одноосібні монографії; 5 статей у виданнях, включених до міжнародних науково-метричних баз Scopus та Web of Science; в галузі інклюзії отримано патент на корисну модель – Нумізматичну тактильну модель монети, зареєстрований в УкрДержПатент №</p>

	<p>UA 123579 U; зареєстровано 26.02.2018 р.</p>
<p>Оригінальність навчальної дисципліни (при наявності). Політика академічної доброчесності</p>	<p>Навчальна дисципліна «Експертиза предметів і атрибутів нумізматики, боністики» є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують мистецтвознавчий профіль фахівця-експерта в області спеціальних галузей історичної науки й визначають необхідні навички для здійснення аналізу монет та паперових грошових знаків, історичних цінних паперів тощо.</p> <p>Опановуючи навчальну дисципліну студент повинен дотримуватися академічної доброчесності, визначеної в НАКККіМ.</p>
<p>Лінк на дисципліну</p>	<p>Програма розміщена на сторінці кафедри мистецтвознавчої експертизи https://nakkkim.edu.ua/instituti/instituti-institut-praktichnoji-kulturologiji-ta-art-menedzhmentu/kafedra-mistetstvoznachoji-ekspertizi</p>